

چرا روسیه از نظر اقتصادی اینقدر برای ما مهم است؟

حسین سلحورزی
نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران

جمعیت بالایی که در روسیه زندگی می کنند و درآمد سرانه نسبتاً بالای این کشور نسبت به کشورهای مثل افغانستان و پاکستان و حتی کشورهای کوچک دیگر ظرفیت صادراتی بالایی را برای ایران فراهم کرده است که باید از این ظرفیت با هوشمندی و البته با رفتار ممتاز و کارآمد تجاری و پرهیز از ذوق زدگی و صادرات کالاهای نامرغوب استفاده کرد. به هر حال ایران برای بزرگ شدن اقتصادش نیاز به صادرات دارد و روسیه کشور مستعدی برای انجام این بخش از فعالیت اقتصادی به حساب می آید و باید با تدبیر سیاسی و تجاری مناسب این اتفاق بیفتد

گمرکی و تعرفه‌ای اشاره کرد. از سویی توسعه تجارت با کشورهای همسایه می تواند ضریب امنیت ملی را با هزینه‌های نظامی کمتر افزایش دهد. با چنین ویژگی‌هایی باید صادرات به کشورهای همسایه اهمیت بسزایی پیدا کند و تمام دستگاه‌های متولی برای تحقق رشد صادراتی همکاری کنند.

با توجه به اینکه ایران یکی از معدود کشورهای جهان است که با ۱۵ کشور مرز مشترک و جمعیت قابل توجهی از مصرف‌کنندگان را در دسترس دارد می‌تواند در زمینه صادرات کارهای بزرگی

انجام دهد؛ در این میان کالاهای صادراتی متعددی دارد که می‌توان از مزیت آن برای صادرات به کشورهای همسایه بهره برد. لذا ضرورت دارد تولید صادرات‌گرا با جدیت مورد پیگیری قرار گیرد تا بتوان کالاهای کیفی را صادر کرد و در بازار هدف برای سال‌های طولانی ماندگار شد. برای تحقق چنین امری نیازمند برنامه صادراتی قوی هستیم؛ برنامه‌ای که بلندمدت باشد و فعالان اقتصادی با تکیه بر آن بتوانند صادرات را دنبال کنند؛ این راهی است که کشورهای صادرکننده دنبال کردند و اکنون به درآمدهای ثابت صادراتی دست یافتند. ایران نیز از این قاعده جهانی مستثنی نیست و می‌تواند برای صادرات کالا به کشورهای مختلف با داشتن برنامه بهینه و جامع به دستاوردهای خوبی برسد.

یکی از کشورهای بزرگ همسایه ایران، روسیه است که یک امکان بالقوه بزرگ برای صادرات ایران به حساب می‌آید، البته تشابه ایران و روسیه از منظر اینکه هر دو کشور از تولید کنندگان و دارندگان بزرگ منابع نفت و گاز جهان به حساب می‌آیند نباید سدی در برابر توسعه صادرات به این کشور بدانیم. واقعیت این است که ایران تاکنون نتوانسته از بازارهای دیگر روسیه بویژه بازار مواد غذایی و کشاورزی استفاده کند.

روسیه یکی از بزرگترین اقتصادهای جهان به حساب می‌آید و ارزش واردات این کشور سالانه صدها میلیارد دلار است. ایران به دلایل گوناگون تا امروز نتوانسته با نتوانسته از این بازار با ظرفیت بالا استفاده کند. سفر آتی رئیس جمهور سید ابراهیم رئیسی به روسیه فرصت بزرگی برای ایران است که درباره امکان‌پذیر کردن توسعه صادرات به روسیه گفت‌وگوی مفصلی انجام دهند و در این میان شرايطی فراهم شود که تجارت ایرانی حجم صادرات خود به روسیه را افزایش دهند. روسیه ظرفیت بسیار بالایی در حوزه‌های مختلف چون کشت فراسرزمینی، صادرات محصولات صنعتی و خدمات فنی و مهندسی دارد که متأسفانه بخوبی از این امر بهره نگرفته‌ایم. امیدواریم در دولت سیزدهم این فرصت‌ها مورد استفاده قرار گیرد و فعالان اقتصادی با کمترین مشکل در بازار روسیه نقش آفرین شوند.

در صورتی که رئیس جمهور همراه با گروه سیاستمداران ایرانی که با او به روسیه می‌روند، دست‌اندرکاران صادرات به روسیه را نیز با خود همراه کند می‌توان امیدوار بود در عقد قرارداد همکاری بلند مدت از ظرفیت بالای روسیه در واردات و صادرات انواع کالاها استفاده بهینه کرد. نیک می‌دانیم که در انتهای هردوستی راهبردی سیاسی با هر کشوری از جمله روسیه باید دنبال تجارت بیشتر بود و این یک عرف و عادت جهانی است. واقعیت این است که تا امروز ایران و روسیه بیشترین همکاری را در بخش‌های غیر تجاری داشته‌اند اما از این پس باید ایران بتواند مقام‌های سیاسی و اقتصادی روسی را متقاعد کند راه‌هایی برای ورود با دروسرهای کمتر کالاهای ایرانی به این کشور را باز کند. تمام کشورها در مذاکرات سیاسی خود به دنبال توسعه روابط تجاری هستند. لذا ایران نیز باید از این فرصت بهره بگیرد و در نشست‌های مشترک به دنبال تسهیل‌سازی صادرات و همکاری مشترک باشد.

جمعیت بالایی که در روسیه زندگی می‌کنند و درآمد سرانه نسبتاً بالای این کشور نسبت به کشورهای مثل افغانستان و پاکستان و حتی کشورهای کوچک دیگر ظرفیت صادراتی بالایی را برای ایران فراهم کرده است که باید از این ظرفیت با هوشمندی و البته با رفتار ممتاز و کارآمد تجاری و پرهیز از ذوق زدگی و صادرات کالاهای نامرغوب استفاده کرد. به هر حال ایران برای بزرگ شدن اقتصادش نیاز به صادرات دارد و روسیه کشور مستعدی برای انجام این بخش از فعالیت اقتصادی به حساب می‌آید و باید با تدبیر سیاسی و تجاری مناسب این اتفاق بیفتد.

فرض کنیم گفته‌های مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران درباره روند افزایشی صادرات نفت خام و انتقال درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت ممکن شده است و در ماه‌های آتی ایران می‌تواند مطابق آنچه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ پیش‌بینی شده روزانه ۱۰۲ میلیون بشکه نفت صادرات داشته باشد. در این صورت مطابق گفته‌های رئیس سازمان برنامه و بودجه در سال ۱۴۰۱، ۲۶ میلیارد دلار درآمد از صادرات نصیب ایران می‌شود که به گفته آقای میرکاظمی، فقط ۱۶ میلیارد دلار آن به خزانه بانک مرکزی واریز می‌شود. آمارهای در دسترس نشان می‌دهد ایران تنها برای واردات نهادهای دامی و چند قلم کالای اساسی مثل برنج، شکر، روغن نباتی و چای دست‌کم باید ۱۰ میلیارد دلار ارز اختصاص دهد.

بنابراین رقم اندکی برای هزینه‌های ارزی مثل دفاع و امنیت و واردات مواد اولیه تولید صنعتی و نیز خرید ماشین‌آلات و تجهیزات برای توسعه صنعت و معدن می‌ماند. این مقدمه را برای این یادآور شدم تا به اهمیت صادرات کالاها و خدمات غیر از نفت پی ببریم و یادمان باشد که بدون گسترش و رشد واقعی صادرات راهی برای افزایش رفاه مادی در ایران نمی‌توان متصور بود. به این ترتیب است که دولت سیزدهم و شخص رئیس جمهور در جریان مبارزه انتخاباتی و نیز در این چند ماه همواره بر توسعه صادرات بخصوص به کشورهای همسایه تأکید دارد و آن را یکی از برنامه‌های اصلی ایران قرار داده است.

بدیهی است که توسعه صادرات به مثابه یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر آداب و اصول ویژه‌ای دارد که رعایت آنها تضمین‌کننده کامیابی در این حوزه است. یکی از آداب و اصول صادرات از سوی همه کشورها نگاه ویژه به بازارهای صادراتی کشورهای همسایه و پس از آن کشورهای منطقه و در گام آخر کشورهای جهان است. صادرات به کشورهای همسایه مزیت‌های اقتصادی و سیاسی بی‌شماری دارد که از جمله آن می‌توان به هزینه‌های کمتر حمل و نقل و امکان تجارت بدون مزاحمت‌های

